

Z. Myronchuk, N. Tsitska. Organizational and methodological background accounting providing ecological accounting on enterprise.

Summary

In the given theses the essence is revealed and the definition of ecological accounting, and environmental costs is given. The ways of improvement and the need for enterprises to account for environmental costs are indicated

Keywords: ecological accounting, ecological costs, environment, production.

Остапенко Т. М.

*Канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна*

Чекрізова Є. С.,

*СВО «Бакалавр», спеціальність «Облік і оподаткування»,
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава, Україна
ostapenko13@ukr.net*

ОБЛІК ВИТРАТ НА ЗАКЛАДАННЯ ТА ДОГЛЯД ЗА БАГАТОРІЧНИМИ НАСАДЖЕННЯМИ

Розглянуто особливості обліку витрат, які здійснюються на закладання і догляд за багаторічними насадженнями.

Ключові слова: бухгалтерський облік, багаторічні насадження, облік витрат.

Нині не часто можна побачити площі під багаторічні насадження, адже більшість керівників сільськогосподарських підприємств намагаються землі використовувати для вирощування культур, що дають швидкий прибуток (кукурудза на зерно, соняшник, соя, озима пшениця). Багаторічні насадження забезпечують формування на підприємстві значної товарної продукції (фрукти, ягоди, горіхи тощо), формування кормової бази.

Аналітичний облік витрат за кожним із об'єктів витрат (плодові сади, хмільники, ягідники тощо) здійснюють із зазначенням дати закладання насаджень та їх місцезнаходження. Аналітичний облік витрат здійснюють у виробничому звіті за статтями витрат. Зокрема, до витрат із закладання можна віднести: витрати на отримання землі в оренду під насадження (виготовлення технічної документації, оплату робіт із землеустрою, відведення землі та її експертизу, держреєстрацію договору оренди тощо);

витрати на підготовку землі перед посадкою (розкорчування дерев, оранку, культивуацію тощо); виготовлення проектної документації; вартість саджанців та інших ТМЦ (добрив, засобів захисту, ПММ, спецодягу тощо); заробітна плата працівників, зайнятих закладенням насаджень; амортизація основних засобів, які використовуються для закладення тощо [1]. Підставою для списання витрат є ті ж первинні документи, що й у рослинництві.

По закінченню робіт, пов'язаних з закладанням і вирощуванням багаторічних насаджень, комісія складає Акт на приймання довгострокових біологічних активів рослинництва (багаторічних насаджень) і передачі їх в експлуатацію (ф. № ДБАСГ-1), який також є підставою для оприбуткування насаджень в складі незрілих довгострокових біологічних активів, та при досягненні багаторічними насадженнями стадії зрілості і переведенні їх у групу довгострокових біологічних активів рослинництва [2].

Облік цих витрат ведуть за дебетом рахунка 15 «Капітальні інвестиції» відповідного субрахунку «Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів», в кореспонденції з кредитом рахунків 208, 203, 66, 63, 23 та інших. Так, придбання ТМЦ, які будуть використані для закладення насаджень (саджанці, добрива, засоби захисту тощо), оформляють товарною накладною та товарно-транспортною накладною. При цьому отримується у постачальника сортове свідоцтво на саджанці, що характеризує якість продукції. Відпуск ТМЦ зі складу оформляють: або Лімітно-забірною картою на отримання матеріальних цінностей (ф. № ВЗСГ-1) або Накладною (внутрігосподарського призначення) (ф. № ВЗСГ-8).

Пунктом 5.16 Методрекомедацій № 1315 пропонується обліковувати багаторічні насадження до досягнення ними продуктивного віку в сумі витрат, понесених на їх закладення та вирощування, тобто за первісною вартістю, на субрахунку 166. Підприємствам нами пропонується обліковувати всі багаторічні насадження власного виробництва (незрілі та зрілі) на субрахунках 166 та 162. Пояснюємо це наступним: це не змушуватиме підприємства, за наслідком переоцінки зрілих чи незрілих біологічних

активів, які оцінюються за справедливою вартістю, визнавати дохід або витрати від зміни вартості активів.

Пропоноване вимагає наступної аналітики рахунків:

- 155.1 «Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів рослинництва»;

- 155.1.1 «Вирощування незрілих довгострокових біологічних активів»;

- 155.1.1.1 «Вирощування незрілих довгострокових біологічних активів, які оцінені/оцінять за первісною вартістю»;

- 155.1.2 «Придбання довгострокових біологічних активів».

Запропоновані аналітичні рахунки автоматично вирішують питання оцінки довгострокових біологічних активів рослинництва. Адже інформація з рахунку 155.1.1.1 «Вирощування незрілих довгострокових біологічних активів, які оцінені/оцінять за первісною вартістю» потрапляє до субрахунку 166, а потім (після досягнення плодоносного віку), в дебет субрахунку 162 (тобто насадження переводять до складу зрілих).

Після того як багаторічні насадження досягли зрілого віку, витрати на їх догляд обліковуються на рахунку 23 «Виробництво».

Розглянуті вище питання дають можливість розуміти, що облік витрат на багаторічні насадження передбачає використання рахунків 155 та 23. На субрахунку 155 обліковується витрати закладання та догляду незрілих насаджень, на рахунку 23 – витрати вирощування (догляду) зрілих насаджень.

Отже, багаторічні насадження є незамінними в господарстві. Їх вирощують для отримання доходів від продажу врожаю плодово-ягідної, лікарської та іншої продукції.

Список використаних джерел:

1. Рябенко Р. Закладення багаторічних насаджень: особливості обліку [Електронний ресурс] / Р. Рябенко // Uteka. – Режим доступу : <https://uteka.ua/publication/Zakladennya-bagatorichnix-nasadzhen-osoblivosti-obliku>.

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29 груд. 2006 р. № 1315. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://magazine.faaf.org.ua/metodichni-rekomendacii-z-buhgalterskogo-obliku-biologichnih-aktiviv.html>.

T. Ostapenko, E. Chekrizova. Accounting expenditure for care and care of massages.

Summary

The features of accounting of expenses, which are spent on laying and maintenance of perennial plantings are considered.

Key words: accounting, long-term plantations, cost accounting.

Петришин Л. П.

Канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування,

Львівський національний аграрний університет,

м. Львів, Україна

lydkar@ukr.net

Цепок В. Р.

Магістр 2 року навчання,

Львівський національний аграрний університет,

м. Львів, Україна

valia.tsepok@ukr.net

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АСПЕКТУ КАПІТАЛУ

Досліджено теоретичні підходи до визначення сутності категорії капітал, розглянуто й узагальнено погляди провідних вчених, представників різних економічних шкіл щодо природи капіталу.

Ключові слова: капітал, власний капітал, активи, ресурси, гроші.

Перша економічна категорія, яка створюється на початку кожного бізнесу – власний капітал. Його розмір в першу чергу визначає майнову ситуацію, фінансову силу та економічну міцність підприємства. Він також виконує функцію гаранта для кредиторів, є постійною основою для фінансування, а також джерелом фінансування. Тому володіти категорією «власний капітал», бути обізнаним в історії виникнення та трактатами дослідників буде корисним як науковцям так і практикам.

Вперше поняття «capitalis» вжив Арістотель у 384-322 рр. до н.е. Він розглядав капітал через призму багатства та поділив дану категорію на два види. До першого він відніс дане природою багатство, яке пов'язане з постійним нагромадженням засобів, необхідних для життя і корисних для держави чи домашнього об'єднання, але яке «не безкінечне, а має свої межі». До другого виду багатства Арістотель відніс процес накопичення грошей, що являє собою «...мистецтво наживати статок, з чим і пов'язане уявлення,